

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul foiei, pre afara la c. r. poste cu bani zăta prin scrisori franceze, adresate către expeditor. Pretul prenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 88.

ANULU XXII.

Săbiu în 7/19 Novembre 1874.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Unu cuventu la alte multe.*)

Din muntii apuseni în Nov.

Inimicii diuariului „Telegrafulu Romanu” s’au mai înmulțitu; nume- rulu acestor’ă au mai crescutu cu unulu! Diuariulu celu nou, „Orientulu latinu”, abiă cunoscutu pâna acum publiculu român, dă și elu navala asu- pr’ă „Tel. Rom.” Tienut’ă „Orientu- lui latinu.” de pâna acum și vomarea lui de focu și pucioasă numai eaca asiă — că din bunu seninu contra „Tel. Rom.”, a causatu la multi dintre lectorii sei diferite supositiuni; fâra că sa-si pōta într’aceea esplică cine-va: de unde ôre, si pentru ce acelea in- vective și espectoratiuni, unice în feliulu loru. esite în articolii sei de fondu în cei doi numeri recenti: 61 și 62?

Déca n’amu avé consideratiuni câtra publiculu român, déca n’amu tiené totu-déun’ă contu de onôrea archidiecesei și a natiunei nôstre, l’amu fi lasatu pre fratele „Orient. lat.” în voi’ă sea, a se espectoră dupa bu- nulu seu placu. Dara fiindu ca dom- ni’ă-lui si-a intinsu de asta data pré afundu condeiulu în veninu, fia-ne permisu a stă putientelu de vorba cu densulu, de-si recunôscemu ca nu suntemu în stare a poté vorbi în limbagiulu densulu.

Inainte de ce si-aru incepe „Or. lat.” espectoratiunile se, si de a-si versă negrulu seu veninu contr’ă „Tel. Rom.” esclama unu mare adeveru. Dice adeca: „...bieti români! voi a-ti avutu totu-déun’ă sa ve luptati cu doi inimici, unulu esternu și altulu internu; si celu mai stricaciōsu v’ă fostu totu- déun’ă celu din sinulu vostru!” Tristu, dara este unu mare adeveru acést’ă, pre care nu-lu va negă nimenea din câtii au facutu cându-va studiu, din istori’ă bisericeii și a natiunei nôstre române. Intrebarea este numai, ca: cari suntu acei inimici? Nu cum-va dōra acei archidieceșani suntu inimicii natiunei, cari, jelsi de dreptulu loru avitice, de a-si alege pre Archiepis- copulu loru, pre carele ei singuri lu și dotédia, au cutediatu a-si dá voturile loru în fric’ă lui Ddiu dupa cea mai curata convingere a loru? la care ei archidieceșanii se sim- tiau cu atātu mai vertosu indreptati, căci densii cu alta ocașiune, si anu- mitu la alegerea din anulu trecut, pentru binele păcei, pentru unitatea bisericeii, si pentru iubirea fratiasca, s’au alaturatu lângă fratii loru diece- șani, votandu acolo, unde au doritu acesti’ă? Déca pentru acést’ă convin- gere au meritatu archidieceșanii, re- spectiv majoritatea loru, a fi timbrati de inimici ai natiunei, si déca „T. Rom.” pentru ca a avutu cutediarea a enarâ faptele petrecute dejă în fati’ă lumei, la lumin’ă dilei, are sa fia in- sultatu și suspiciunatu de organu cu tendintie separatistice, atunci apoi pu- tiena bucuria și mangaiere ni-a mai remasu din frumós’ă nôstra constitu- tiune bisericeșca! — Adversarii no- stri personali, de cum-va se afla ace-

sti’ă ne potu numi, separatistici, ne potu numi déca li place si inimici ai natiunei, dara mintea sanatoșă, nepre- ocupata, nici odata!

Sa amutiésca numai pre unu mo- mentu patim’ă, sa nu vorbésca uriciōs’ă pofta de resbunare, și inimicii cau- tati ii ve-ti află de siguru domniloru, dela „Orient. lat.” într’altu locu, acolo unde suntu. „Orient. lat.” vrea a atri- bui ômeniloru dela „Tel. Rom.” pâna si cele scrise cu referire la alegerea tre- cuta, în pres’ă magiara și germana; de-si recunôscă, ca acelea scriau, cându pentru unulu, cându pentru altu can- didatu. Intr’adeveru ridicolu! Bine, dara suntu ômenii „Telegr. Rom.” în stare cu toti români din Austro-Un- gari’ă, a pune straja gurei preseii germane și magiare, că acea sa nu scria bine, reu, cum i vine la soco- tēla în cauzele nôstre?

Sa trecemu si preste frumôsele nomenclaturi, de „telegrafisti, ômenii Telegrafului” separatisti, ômenii intu- nereculu cu cari ni onorédia „Orient. lat.”, pre semne pentru ca densulu pre calea acést’ă crede a-si vedea real- isata mai siguru si mai curendu, fru- mosulu seu program, de a unî pre toti români sub unulu si același ban- deriu. Sa revenimu la asertulu, prin carele „Orient. lat.” vrea a spune lu- mei, ca „Tel. Rom. insinua guvernului și preseii magiare, cumca actulu ale- gerei aru fi fetulu unei partide poli- tice. Sa ascultămu ce dice „Orient. lat.” că asiă sa vedemu cine este de- nunciantele? Eata ce dice elu: „Nu suntu domni telegrafisti acei’ă, cari au facutu politica de reverendi în con- ferinti’ă dela Mercurea? ... Cunôscemu noi pré bine pre acesti ômeni ai in- tunereculu, cari cu denunciările ince- pusera dejă dela conferinti’ă natiunala din Mercurea, sa nu cugete densii ca români si-au uitatu de antecedentele densiloru.”

Ei bine, déca mai pōte fi vor- ba de denuntiări la regim, apoi mai trebue o denuntiare mai pe fati’ă ca acést’ă, cându „Or. lat.” mistifica si aduce în combinatiune actulu alegerei nôstre cu antecedentele dela nefericit’ă conferinti’ă din Mercurea? Cum si cu ce scopu face „Or. lat.” saltulu dela actulu alegerei nôstre seversitu în 20 Octobre a. c. la conferinti’ă din Mer- curea tienuta în 7 și 8 Martiu 1869 nu scimu, atâta cutezamu inse a afirmă — si ni amu prinde remasu pe viația ca fratiloru diecesani, dela cari a depinsu si astadata rezultatulu ale- gerei nu leau plesnit prin minte cele petrecute în conferinti’ă dela Mercu- re’ă si totu acést’ă suntemu în dreptu a presupune si despre cei din minori- tatea archidieceșaniloru. — Aru fi unu faptu indiscretu a mai re’nprospetă disputele cele seci despre conferinti’ă mercuriana, din care nu scimu de a trasu cineva vre unu folosu decâtu Vodianerii cunoscuti. Apoi se ni mai infrânemu nitielu fratiloru dela „Or. lat.” a nu ni mai totu impede- că de reverendi. Sa nu uitamu ca consti- tutiunile aprobate sub Rakóczi II la anulu 1653 „az oláh papokról” au abo- litu de multu, ear’ clerulu nostru, preotii nostrii, suntu si ei capi de familii cu vatra si casa, investiti cu drepturi de cetatianu, si că atari nu suntemu în dreptu ai eschide dela afaceri politice nici ai suspiciōnă pen- tru parerile loru individuali.

Sa trecemu acum la Nrulu 62

alu „Orient latin!” În fruntea ace- stuia aflamu unu articlu, séu daca ve mai plece o cōrespondintia, intitulata „Cestiunea Telegrafului romanu.” In- vectivele, calumniile și pofta de cea mai marsiava resbunare asu-pr’ă Telegr. rom. si a redactorelui-lui cuprinse în mentionat’ă cōrespondentia, trece pre- ste ori ce patima omenésca. Si pentru ce tōte acestea? decâtu totu numai căci „Telegr. rom.” a cutezatu a scrie fapte petrecute cu ocașiunea alegerei, tienendu intracea în totu respectulu si onorea venerat’ă persōna a inaltulu dignatariu bisericescu a nou alesulu no- stru archiepiscopu și metropolitu. Intie- lesulu pe scurtu alu mentionatei cōre- spondintie, dorintia pia a fratiloru dela „Orient. lat.” unu este nici mai mare nici mai mica de câtu „sugrumarea Telegrafului Rom.” și a redactorelui seu, si spre a-si ajunge acestu scopu, fratii dela „Orient. lat.” facu apelu la congresulu nostru natiunala, „că se privésca de cea mai urginta cestiune a discussiuniloru sele regularea cestiunei Telegrafului Romanu, stabilindu acestui’ă unu programu bine precisatu. Ese- cutarea programulu sa se concredă unui consiliu anume instituitu, iera con- gresulu respectiv sinodulu, sa vi- gheze asu-pr’ă esecutării programulu si ori-ce abatere dela programu sa se reprobeze dupa cuviintia.” Tienete acum serace Telegrafule! Déca congre- sulu nostru n’are alta cestiune mai urgenta de câtu cestiunea Telegr. Rom. si stabilirea programulu lui, si déca acést’ă cestiune cade între agendele congresulu — nu scimu! Totu ce scimu noi este ca Telegr. Rom. si are programulu seu bine precisatu cu 22 ani mai înainte. Nu vremu a preocupă. Congresulu nostru lucre dupa intieple- ciunea si bun’ă sea chibzuiela, iera fratiloru dela „Orient. lat.”, déca vreau a-si ajunge scopulu loru celu maretiu câtu mai siguru, le recomandămu o cale multu mai scurta, si adeca: sa-si esopereze domni’ă loru o pro- punere la camer’ă legislativa din Pest’ă că cea mai competentă pentru fipsarea legiloru de pressa, că acea se aduca o lege speciale anume si numai pentru „Telegr. Rom.” si inca în sensulu acei’ă, că pre câtu tempu fratii dela „Orient. lat.” în contielegere cu cei dela „Alb.”, voru insultă si atacă pre toti căti nu li suntu bine veniti si cu deosebire pre cei dela „Telegr. Rom.”, acesti’ă, respective telegrafistii se inneece si se taca, fâra că sa le fia iertatu unu tie- patu de dorere, si o voce fie câtu de lina spre aperarea loru. Iéta aci d-loru dela „Orient. lat.” calea cea mai sigura si mai scurta pentru a inecă si su- grumă pre „Telegr. Rom.” si pre re- dactorele lui, si totu odata modulu celu mai usioru că se ve recomandati si mai bine la lumea cea mare, spre a ne face si mai de aprōpe cunoscuti în câtu sunteti de liberali, zelosi na- tiunalisti si aperiatori ai institutiuni- loru nôstre bisericesci?

Pre cându incheiămu aceste siruri, iéta ne bate la usia si bun’ă nôstra lelisiōra „Albin’ă” nr. 80, incarcata de miere, cu de carea ne indulcesce si ne nutresce acum de ani de dile. Partea cea mai mare a colōneloru sele s’ă ocupatu cu actulu alegerei, firesce dupa placulu si modalitatea sea bine cuno- scuta, sciindu a ne spune si acea, ca cutare si cutare pentru cine a votatu? firesce ca „Telegr. rom.” inca nu pōte remânea neatinsu. Nu ne a surprinsu

întru nimicu „Albin’ă”, căci suntemu dedati cu dens’ă, ne cunôscemu de multu, de aceea fâra a intinde vorb’ă incheiemu cu aceste sîre, sperându în bunulu Dummedieu, ca elu care ne-a condusu în tempi multu mai grei de cum suntu cei de astadi pre strabunii nostri, si ne conduce acum si pre noi pre calea sea buna. Asiă sa fia!

Mai multi archidieceșani.

Astadi, fiindu onomastic’ă Majestătiei Sele Imperatesei si Reginei Elisabet’ă, Prō S. S. P. alesu Archieppu și Metrop. Ioanu Po pasu, cu asistintia numerosă a cele- bratu st’ă Liturgia și doxologia.

„Pest. Ll.” de luni sér’ă dice:

„În privint’ă alegerei Metropolitulu român se afirma din multe părți, ca Maj. Sea nu va intari alegerea acést’ă. Noi scimu positivu ca afacerea acést’ă nu e decisa de- finitivu si ca regimulu, pâna cându nu va puté face o propunere verbale Maj. Sele nu face corōnei nici o propunere în privint’ă acést’ă.”

Aceesi fōia în nrulu de Marti diminētii dice:

„Duminea a fostu consiliu de ministri, carele a duratu dela média-dî pâna la 3 1/2 ôre. Dupa cum aude „Ref.” unulu dintre obiecte a fostu raportulu comisariulu con- gresuale serbescu, alu dlui de Hueber. Este verosimulu, ca si cestiunea Metropolitulu român, carea ocupa acum pre regimulu în modu esceptionale, inca a fostu trasa în cerculu discussiunei între ministri.”

Cu privire la alegerea si confir- marea alegerei de Metropolitu si Ar- chieppu scrie „Federatiunea” urma- tōrele:

„Cestiunea, inca nedeslegata, a confir- matiunei nou-alesulu AEppu și Metrop. rom. gr. or. preocupa, nu mai putienu că alte cestiuni grave de statu, spiritele în cercu- rile guverniali si insuffa grigia si temeri româniloru preste totu fâra deosebire de confessiune. Procedur’ă unoru agenti clan- destini, strecorata si în press’ă germano — séu mai bine judano-magiara de aici, nu pōte fi cauza destulu de plausibila a justi- fică iritatiunea guvernului în acést’ă delicata cestiune. În asemenea casuri denunciatiu- nile si insinuatiiunile adese ori cele mai vile, suntu la ordinea dilei, dara acele se reducu pururea la adeverat’ă loru valōre, cându numai personalitățile, ur’ă si pasiunile suntu în jocu; alt’ă este fati’ă lucruriloru indata ce „cugetele rezervate” au prinsu radecini în regiunile guverniali. — Sa nu uitămu ca- sulu precedentu atātu de prōspetu alu me- tropoliei serbesci, care déca s’aru reduce numai la cestiune personale, aru remanó „enigma” pentru noi, dara indata ce vomu petrunde mai adencu în cestiunea dreptulu majestaticu marginitu prin Statutulu organ., aflămu usioru esplicatiunea, — atunci ten- diat’ă potestătiei de a lovi dreptulu ce ge- néza, este invederata. Statutulu este lege, dara ce genéza potestatea si acést’ă este de ajunsu unde se tinde din ce în ce la gu- vernamentu personale si specificu natiunale. Noi asiă pricepem, asiă aplicămu, asiă des- legămu enigm’ă serbesca, aplicata la români. Cu tōte aceste ministeriulu se va cugetă bine pâna a sarî Rhodulu. Consiliarii tro- nului védia, déca padiescu ei, nu legile, ci numai convenientulu constitutionalu. Noi credemu ca votulu majoritătii congresulu din Săbiu va fi respectatu.

Publicămu în nr. tr. si cestu pres. dupa „Tel. R.” actele sinodulu per apices. Cetitorii nostri voru ceti printre sîrele „Te- legrafului” partialitatea espresa ici si colo

*) Redactiunea acestei foi a cugetatu ca va fi mai bine, déca din parte si va tacé la atacurile ce i se facu în „Or. lat.” pâna se va mai calmă iritatiunea ce a esplotatu în flacarî în pepturile celoru ce nu le placu adeverurile. Publicămu inse acestu articlu cu rezervarea, că mai tardu sa revenimu si noi asu-pr’ă materiei tratata cu mare mo- deratiune în articulu de fatia. Red.

destul de pregnant, dară în fine este singurul organ care aduse reporturi, pentru ca cele publicate în „Alb.“ suntu de alta natură. Déca nu potemu aprobă fleacurile „Albine“ cu parti'a „liberale“ și alte calamități cauzate prin escesu de idololatria, nu potemu să nu relevăm lips'a de cel mai primitiv conceptu de constituționalismu a colegilor dela „Tel. Rom.“ cari nu se sfîșesc a numi „fracțiune“ marea majoritate a unei corporațiuni. Aru fi de dorit că omenii să pricepă, ca atâtu vanitatea potențiată la Baalismu, câtu și ur'a, pasiunile neînfrinate suntu nu numai daunose ci și ridiculose.“

La reflexiunile cele din urma a „Federatiunei“ n'avemu alta de disu decâtu ca nu ne surprinde de locu, déca și dens'a s'a sedusu pe unu momentu de sgomotulu celu diurnalisticu și putemu dice și privatu alu contrariilor nostri. Nu trebuia înse nici decum să pârda din vedere impregiurarea, ca „Telegrafulu Romanu“ și cei de o parere cu densulu au la spatele lor actele cele publice ale vietiei noastre constituționale bisericesci, pre care ei în tota procedur'a lor nu le-au perdutu din vedere, pentruca totu omenii dela Telegrafulu Romanu au fostu acei'a, cari au contribuitu mai multu la aducerea în viața a constituțiunei bisericiei noastre, pre carea omenii Telegrafului Romanu toc'mă că sa o apere și sa o susu-tienă intactă au procesu asiadupa cum au procesu. Viitoriulu va dovedi acést'a. De alta parte este neesactu candu se identifica maioritatea congressuale dela actualu alegerei cu fracțiunea politica de care vorbiramu. Contrarii nostri s'au servitu de mistificatiunea notiunilor amintite spre a captă bunavoiinti'a opiniunei publice în partea lor. Déca înse desbracămu lucrulu de captatiunea acést'a, atunci fracțiunea politica remane fracțiune politica și déca a fostu ea în majoritatea congressuale, înse înse un'a și aceea-si cu maioritatea congressuale.

De altumintrea este în adeveru curiosu lucru, cum? de cându e vorb'a de ai „Telegr. Rom.“ indata prinde chiaru și o mistificare și înca și la partea mai serioasă a presei noastre, pre cându pre noi, déca ne deduce cineva, originea dela întru fericire odihnit'a conferința dela Mercure'a, din 1869, nimenea nu se scandalose de locu!

Acést'a nu pôte să fie altuceva de câtu o caracteristică *signatura* a tempului! Dabit Deus his quoque finem!

„Parti'a natională a ungariloru din Transilvani'a.“

Proprietarii ungaru din cerculu superioru alu comitatului Turzii s'au întrunitu la 8 Novembre în opidulu Reghinu săsescu și s'au constituitu într'o parti'a natională sub titlulu mai susu indicatu. Acést'a parti'a a aflatu de lipsa a îndreptă unu apelu cătra fia-care fiu fidelu alu maghiarimei transilvane, că sa grabesca a se alatură la dins'a și a luptă sub flamur'a ei, ca-ce maghiarismulu în Transilvani'a ar' fi amenințiatu cu perire.

Écca punctele esențiale ale acestui

Appelu!

„Indemnati de nenumeratele lo-viri, ce a suferitu patri'a noastră din caus'a ticalosiei parlamentului și a guvernului nostru, și veniendu, ca de unu tempu încóce merge cu celeritate potențiată pre calea cătra pericolulu provocatu în modu nesocotitu, — credemu ca a sositu tempulu, că sa ne desbracămu de orece coloritu de parti'a și sa provocăm pre fia-care patriotu maghiaru din Transilvani'a, că sa se grupeze cu noi întru apărarea natiunei maghiare și în specie întru apărarea intereseloru tîenutulu transilvanu.

Că motive ale apelului nostru ne permitemu a insiră următoarele:

Justiti'a noastră, care înainte de

acést'a cu șapte ani costă numai 3 1/2 milioane, acum s'a urcatu la 12 milioane; atunci eră rea, dér' acum e multu mai rea. Și mai vertosu pentru noi ungaru transilvanu e și scumpa și rea, pentru ca, cu osebie în procesele urbariali, ne despóia de tota averea nemiesca ungarésca.

Administratiunea publică ne lipsește cu totul, ér' agitatiunile nationalităților au ruptu Croati'a de Ungari'a, au instrainatu Banatulu și Basca, și cine știe unde vomu ajunge și noi aici mai curendu séu mai tardiu. Acestu cugetu ne revóca desu în memoria scenele dela 1848. Și că recompensa pentru tóte aceste li s'a datu legea despre natiunalități, districtulu Naseudu i s'au datu domeniile, și acum prin reducerea censului contele Szapáry le da lor, nationalitati lor, dreptulu alegerei de deputati și prin urmare și poterea în consiliile municipali.

Starea financiarulu noastre este desperată. Ghyczy, acést'a capacitate recunoscută, a tîenutu dejă discursulu funebralu asupr'a acestei stări financiare, pentru care nice densulu nu afla altu mediu, decâtu urcarea dărilor cu multe, fórté multe milioane.

Appelăm deci la toti aceia, cari mai au câtu de pucina speranță în viitoriu, că sa puna umeru la umeru, și mai vertosu în părțile transilvane să salveze ce se mai pôte salvă și să strige cu celu mai mare fiu alu patriei „Maghiari'a n'a fostu, înse va fi.“

Tempu de perdutu nu mai este, pentru ca justiti'a ne ié pumenturile, censulu ne ié dreptulu electoralu, ne ié consiliile municipali și charu autonomi'a. Miaistrii de financie ne omóra cu dările, nimicescu totu și pustiescu cu osebie nationalitatea maghiara. (Sermanii nemesi! cum se ingrigescu de nati'a s'a —)

Să formăm deci parti'd'a, care până atunci sa spriginésca pre orice parti'd'a din Ungari'a, până cându acea va portă o politica maghiara sanetósă, și carea să staruésca a tranti orice guvern, care uita, ca este custodele intereselor maghiare în Oriente. Să formăm parti'd'a, carea mai vertosu să vegheze asupr'a intereselor maghiare în Transilvani'a!

„Gaz. Tr.“

Despre proclamatiunea „partidei maghiare transilvane“ ce o publicăm în numerulu nostru de astadi „Pest. Ll.“ dela 14 Nov. face unu comentariu lungu, din care estragemu pre scurtu următoarele momente caracteristice.

„Cine sta la spatele acestei manifestatiuni, nu ne este de locu cunoscutu, ci potemu conchide din fisionomi'a ei intréga, ca nu provine nece din cercuri politice nice natiunale. În fondu acea manifestatiune e unu pamfletu care din crescutu până în tâlpi constă din calumniări și esageratiuni próste, cu cari se tanguescu în pustiu unii eroi de ai ciardasiului în capritiele lor simtiementali-martiali la betia. În zedaru veí caută în trens'a o idea sanetósă, o vointia îndreptată. Luamu notiția despre ea pentru-ca ne arata ce confusiune mare a causatu cestiunea censului ardeleanu dincolo de dealulu mare și pentru ca o tendinția fórté miserabilă și neîndreptată se impodobesce cu etichet'a ideiei ungaro-natiunale.

Nu voimu să cercetăm întru câtu suntu adeverate séu nu vaeraturile din acést'a scrisóre, despre decadinti'a justitiei, administratiunei, financiarulu etc. ci chiaru cându aceste vaerări aru fi adeverate, ele se referesca la Ungari'a intréga ci nu la Transilvani'a sengura. Directiunea acést'a dovedesce unu particularismu care astadi numai are nece o îndreptărire și a căruia consecunție potu să devina fatale togm'a pentru desvoltarea natiunalității maghiare din Transilvani'a. Mai pu-

tienu are elementulu ungaru din Transilvani'a unu temeu ratiunali de a se pune în contradicere cu conditiunile uniunei. Omenii cari au causatu provocarea trebuie să suferă de o slăbiciune de memoria, demna de compătimitu, déca ei 'și voru fi uitatu degiá ce se întimplă în Transilvani'a pre tempulu luptelor noastre pentru constituțiune, cum a succescu ministrilor austriaci a escamotă o reprezentanță a Transilvaniei în senatulu imperialu, precându natiunea maghiara în totalitatea ei luptă pentru dreptu libertate și constituțiune. Cu fia care pasiu celu face poporatiunea ungară a Transilvaniei dela consecunțiile uniunei, ea se îndepartéza dela terenulu existenției ei proprie. E durerosu a mai spune acést'a unoru omini cari pre fia-care di se potu convinge că rezultatele practice ale uniunei au paralisatu opozițiunea elementelor natiunali; de aceea este o uitare orba de sine, cându ungaru din Ardélu numai și cugeta la sguduirea uniunei, și este o nebunie, cându o clica setósă de resbunare face afrotu cu separatismulu transilvanu contr'a partidelor ungarie.

„Pest. Ll.“ continua, ca conduit'a partidei maghiare este periculósă fatia cu tîenut'a natiunalităților din Transilvani'a. Nu se justifică decursive tîenut'a sasilor, cari în aspiratiunile lor egoistice denéga idea statulu ungaru și arunca cetățienismulu acéstui'a în pulbere, cându vedu că ungaru din Transilvani'a facu asemenea? „P. L.“ stigmatizeza aspiratiunile acestei partide de o eróre ce nu se pôte iertă, pentruca, dice elu, o parti'd'a maghiara nu pôte să se insufletiesca decâtu de conservarea unității natiunale și de consolidarea statulu ungaru promovandu interesele vitali comune. Parti'd'a în cestiune rumpe prin particularismulu seu solidaritatea necunoscundu altu ce-va decâtu doreri locali. Mai lipsește pentru a umplea mesur'a miseriei, că sa se mai nasca în Transilvani'a și o cestiune ungară și sa se rumpa din natiunalitatea ungară unu elementu, care fără nice unu contactu cu partidele politice să pórte în poterea ei o politica natiunale. Acést'a aru însemnă mai cu sama în Ardélu unu „bellum omnium contra omnes, prin care s'aru derimă totu ce s'a cascigatu până acum pentru o ordine stabilă.“

„Pester Lloyd“ în numerulu seu dela 8 Novembre scrie:

„Si coranulu are pre non possumus alu seu totu atâtu de bine că și dogm'a (papei). Acést'a se pôte vedé într'unu modu destulu de claru în depesi'a de respunsu a lui Aarifi pasi'a la conventiunile de comerțu cu principatele. În acést'a depesia se pôte constată o tenacitate a vointiei, care aru putea să impună, déca n'aru fi turburată de color fatalistice. Nu apare în ea decisiunea barbatésca pentru realizarea și apărarea unei idei politice, ci numai mântinerea obstinată de prejudicii. Cu tóte acestea, acestu actu este destulu de instructiv, și de importantu. Instructiv pentru ca aréta într'unu modu claru drumulu, pre care o putere européna nu trebuie să-lu urmeze, spre a obținé la cornulu de aur unu scopu ratiunabilu. Déca lealitatea guvernulu austro-ungaru în traterea unei cestiuni, în privinti'a cărei'a nu numai ca punctulu de vedere alu legalității este în favorulu seu, dară pentru care putea fi incredințiatu dinainte și de consimțimentulu altor puteri mari, nu produce unu altu rezultat decâtu convicțiunea că se néga la Stambul ori și care politica sanetósă de interese și ca cade din ce în ce mai adencu într'o resistinția nemotivată, atunci trebuie să ne vina ide'a, ca metod'a întrebunțiată de principele Corciakoff în cestiunea Pontulu, este cu multu mai practică și eficace în afacerile orientale decâtu diplomatie'a douce violence.

Se care ca mai ca aru fi necesariu să se presinte Portiei fapte implinite, că sa se póta procură recunoscerea unui interesu — fia chiaru interesulu propriu alu Portiei; este veditu ca cu simpla parlamentare nu se obține nimic'a. Dupa unu precedentu de tóta greutatea, cum eră datu cu încheerea conventiunei telegrafo postale, diplomati'a austro-ungară, în locu să încheia deadreptulu conventiuni comerciale cu Romani'a, a încunoscintiatu mai întâi pre Pórt'a despre negociările, și acést'a lealitate fu recompensată cu condițiunea pusa de guvernulu turcu, despre care sciá, ca este imposibilă a se realizá, adeca condițiunea, ca guvernulu român sa întrebe pre Pórt'a déca acordă încheerea unei conventiuni. Tóte remonstrările erau zadarnice, la Stambul predici unoru urechi surdi, și déca dară contele Andrassy trebuie să înregistreze o mica neisbandă, astadi are celu putienu consolare, ca o împartășesce cu Germani'a și Russi'a, căci not'a identică a celor trei puteri gási același respunsu, pre care 'lu primise diplomati'a noastră.

Si aci jace însemnatatea și — sa o dicemu cu franchetia — momentulu criticu alu depesiei lui Aarifi Pasi'a. Apare în ea unu grad de neîncredere contr'a intentiunilor celor trei puteri principale ale Europei pentru care pozițiunea Portiei va trebui să suferă într'unu modu simtitoriu, fia directu fia indirectu. Cestiunea conventiunei comerciale că atare, pare a nu se consideră la Stambul că fiindu de o importanță extraordinară, dară voru să cređa, că și cându s'aru teme de consecunțiile faptulu, întrebându-se cu ingrigire „déca nu va veni o di, cându vointi'a omenésca va fi neputințósă să impedece unu curinte care a fostu sloboditu de unu síru de violări de tractate“. Ei bine, acést'a temere, de-si nu este motivată, totusi aru fi potutu să reclame óre-care justificare, pre câtu tempu Pórt'a se află în fati'a dorinției unei singure puteri și afara de aceea unei puteri interesate; ea putea să presupuna — de-si nu se ofera nici unu singuru punctu în tóta politic'a monarhiei noastre, care să justifice o asemenea presupunere — ca realizarea intereselor ei comerciale, stă mai pre susu diplomatiei austro-ungare, decâtu suzeranitatea Portiei asupr'a Principatelor. Dară aceste scrupule perdura și justificarea lor aparinta chiaru, în momentulu cându și guvernele din Germani'a și Russi'a împartășira opiniunile diplomatiei noastre, și Pórt'a se afla în fati'a manifestatiunei unisonă a acestor trei puteri, ale căror'a acordu armonicu garantéza mântinerea ideei conservative în politic'a orientulu. În acést'a neîncredere a Portiei, în acést'a presupunere, ca chiaru purtătorii ordinei stabile în situatiunea orientala s'aru putea uní la unu actu care aru deschide stabilele unei miscări dirijiate contr'a existinției imperiulu otomanu, jace unu faptu atâtu de provocatoriu, încátu trebuie negresitu să resulte din acést'a o instrainare fatală în contr'a Portiei. Unu imperiu se pôte întempiná cu simtieminte amicale, și se pôte octroá chiaru binefaceri unu spriginu, pre câtu tempu se pôte celu tîenutu mântiné conventiunea, ca parte ceealaltă va recunósce, fia tardiu chiaru, aceste binefaceri; dară o relațiune în care o parte suspectéza în fia-care actu tradarea și rea-vointi'a celei-lalte, nu se pôte mântiné lungu tempu.

Afara de aceea, ce concepiune restrinsă a relatiunilor de suzeranitate cu Principatele ne dovedesce acést'a depesia! Pórt'a se teme ca clatinarea stipulatiunilor presupuse de tractate voru produce „slobodirea elementelor de resistinția!“ Asiá dară se inchipuescu la Stambul ca miscarea natiunale din Principate se va împinge îndreptu de stavilele de halthia, și ca din contra aru innecá Bal-

canulu, déca s'aru sterge vre-o litera scrisa! Déca pâna acum Principatele nu s'au sustrasu cu totul consecințelor relațiunei de suzeranitate, apoi dieu nu este de vina respectulu lor pentru tractate scrise; ele respectéza puterea constelațiunei europene, si nimic'a mai multu, si déca acum factorii cei mai insemnati a acestei constelațiuni, toti de aceeași idea, ocupa aceeași atitudine într'o cestiune, care sa fia resoluata in favorulu Principatelor — se pôte atunci crede seriosu la Constantinopole, ca simpl'a referare a Portiei la o dispozițiune dubioasă de tractatu va fi de ajunsu, spre a mari respectulu Principatelor pentru acestu tractatu? Séu in generalu, déca suzeranitatea Portiei n'aru avea alte garanție decâtu aceste tractate, care suntu departe de a fi fără lacune, nu s'aru fi prefacutu ea demultu in fumu? Singuru si exclusivu numai in vointi'a puterilor a pastrá ordinea esistinta in Orientu, jace asigurarea pentru esistinti'a drepturilor de suzeranitate si alte interese mai importante ale imperiului otomanu; ce sensu dara se pôte descoperi in faptulú cându, din caus'a unoru formalități secundarie, se supera aceste puteri si afara de aceea se creéza periclulu, a fi nevoitu a cedá in fine?

Câci precum stau lucrurile astadi, nu se mai pôte așteptá cá cele trei puteri sa se dea inapoi. Nimenea nu se va pune pre fuga pentru ca au inceputu la Constantinopole a se pune pre subtilități bizantine. Romanii va parasí astadi pozițiunea ei mai putienu inca decâtu înainte; guvernulu principiaru nu se va întielege a face unu perigrinagiu la cornulu de aur si Austro-Ungari'a nu va jertfi interesele ei comerciale. Pentru Principatele deviz'a celoru trei puteri este decisiva, dreptulu nostru n'are nevoia de apertoriu. In ori-ce casu este Pórt'a care va avea sa se planga de consecințele inderetniciei se, séu — ceea ce in tóte casurile aru fi mai bine — va trebú sa paraséca acésta inderetnicie mai tardiu. Câci acésta resistentia nemotivata într'o afacere libera de ori si care nuancie politica, trece preste momentulu specialu in importanti'a sea. Ea trebuie sa intarésca din ce in ce mai multu ide'a, ca pentru inaugurarea unoru reforme sanatoșe in Orientu, nu se pôte de locu contá pre cooperarea Turciei, si ca acestu imperiu spriginitu de afara, are in senulu seu chiaru pre inamiculu celu mai mare, si nu numai in nisece populațiuni turbulente, cari lucréza cu mii de bratie gigantice la sfarimarea cladirei de statu sustienuta cu anevoia, ci si in prejudiciile si in orbirea cărmuitorilor lui proprii. Si cu câtu mai multu se intarésce acésta idea, cu atátu mai multu vointi'a castiga in justificare si urgentia, a lucrá pentru consolidarea si intarirea aceluor populațiuni, cari, in casu de o catastrofa, aru putea serví dreptu semburu pentru o formațiune noua. Fatalismulu 'si pôte gasi unu cultu la Constantinopole, puterile europene in sa trebuie sa urmeze idei politice,

La acestu articlu adauge „Cur. de Bacuresci“:

„Limbagiulu pre care-lu tiene organulu oficiosu din Pest'a, este din cele mai amenintatíe pentru Turci'a, si are cu atátu mai multa importantia cu câtu suntenu siguri ca erá inspiratu de diplomati'a Austro-Ungara.

„In urm'a unei asemenea atitudini pre care, precum se vede, se pune guvernulu austro-ungaru, se pôte așteptá, ca Pórt'a se va grabí a inchide unu incidinte, care trebuie sa devina din ce in ce mai superioru pentru ea.

„Gazet'a d'Ausburg“ a primitu de la Cettigne si Danilograd nuvele asupr'a masacurilor dela Podgoriti'a, pre cari asigura ca suntu autentice. Léta resumatu acestoru nuvele:

„La 19 Octombree, unu musulmanu bogatu si de consideratiune, Mucho Krujici, fu asasinatu la Podgoriti'a, micu orasielu turcu la fruntarie, si care, in dile de terguri, e visitata de muntenegrenii din vecinatate. Omoritorulu nu erá muntenegreanu, cum s'a pretinsu, ci unu crestinu dela Krus, supusu otomanu. Se numiá Ivanovu, si a lucratu in complicitate cu unu frate alu seu, pentru motive de resbunare. Victim'a fusese caimacamu in orasielulu Kus, si persecutase pre cei doi frati atátu de multu, in câtu i-a silitu sa abandone mostenirea loru parintiésca.

Acesti doi individi au asasinatu pre caimacamu; unulu din frati a si fostu ucisu pre data de turcii ce se aflau facia. Sgomotulu se respandí iute in tergu ca unu crestinu a asasinatu pre Krujici; atunci multimea incepú a masacrá pre toti muntenegrenii ce intalniá prin tergu si pre strade. Turbarea turciloru fuse órba; ei masacrara pre toti muntenegrenii, chiaru betráni, femei si copii. Toti fura ucisi séu raniti, afara de archimandritulu dela monastirea Piperi, care reusi sa scape. Printre victime se afla si mai multi capi din principalele familii din Muntenegru.

In Muntele negru, exasperarea erá la culme. Guvernulu din Cetigne se grabí a dá tuturoru comisariiloru de districte ordinulu de a oprí ori-ce demonstratiune. Erá téma de o resculare generala.

Printiulu Nicolae promise ca va cere satisfactiune dela Pórt'a. Supusii otomani cari se aflau in acestu momentu pre teritoriulu muntenegreanu fura escortati de soldati pâna la fruntarii.

Intre acestea, caimacamulu turcu dela Podgoriti'a adresa autoritatiiei superioare unu raportu mincinosu, in care pretinse ca numitulú Krujici fusese navalitu de optu muntenegreni cari l'au ucisu. Acestu raportu fu adresatu guvernorulu turcu dela Danilogradu precum si pasiei dela Scutari. Dara multimea musulmana, in aventulu ei, urmarí pre toti muntenegrenii si cotropi câmpia dela Zet'a, pre a cárei pacinici locuitori crestini ii sugrumara, si care erau cu totul straini de evenimentulu dela Podgoriti'a. Acei cari putura scapá se retraseru in munti. Tóta populatiunea crestina a trebuitu sa-si caute siguranti'a.

Guvernorulu dela Scutari vení la faci'a locului spre a face o ancheta. Totu odata printiulu Nicolae adresá Portii o nota prin care reclamá o ancheta imediata facuta de o comisiune mixta din membri musulmani si muntenegreni, esprimându totu odata dorinti'a de a vedea asistendu la ancheta si reprezentanti de-ai puteriloru straine.

Cetimu in Monitorulu Romaniei: Prea sântiti parinti. Sântulu sinodu alu s-tei biserici autocefale române fiindu convocatu prin decretulu No. 1767, pentru diu'a de 25 Octombree curentu, conformu art. 13 din legea pentru alegerea metropolitiloru si episcopiloru eparhioti cum si constituiri sântului sinodu, mai susu citatu, Eu declaru deschisa sesiunea acestui sântu sinodu.

Datu la Sinai'a, 25 Octombree 1874.
Carolu.

Ministru secretaru de statu la departamentulu cultelor si instructiunei publice,
T. Maiorescu.

Invitare de prenumeratiune
la

„Anghir'a crestina“, séu 20—30
cuventári funebrele

(de inmormentare) la feliurite casuri cu privire la secsu, etate si starea sociale, scrise de Titu Vesp. Gheaj'a. Unu Tomu. Pretiulu 1 fl. 50 cr. v. a. Multu onoratu cleru alu bisericei

dreptu maritórie greco-orientale! si Iubiti frati in Christosu!

„Cu cuventulu lui Domnedieu ceriurile s'au intaritu si cu du-chulu gurei Lui tóta puterea loru.“ p.s. 32. v. 6.

Sântulu Grigoriu Teologulu díce, ca „cuventulu lui Domnedieu este pânea ingeriloru, si se nutrescu cu dens'a tóte sufletele, cele ce flamendiescu de Domnedieu.“ Cuventulu lui Ddieu, depusu in sânt'a scriptura, de carea se tiene si sânt'a tradițiune, cuprinde in sine invetiaturi, indreptári si povetie pentru tóte referințele si impregiurările vietiei omenesci; — si preotulu are sa latiésca acestu sântu si mantuiitoru cuventu a lui Ddieu nu numai prin cuventári bisericesci de pre amvonu tienute in dilele de Dumineci si Serbatori, ci in totu loculu si la tóta ocasiunea binevenita.

Ocasiuni fórte acomodate se oferescu intre altele la inmormentarea crestiniloru in Domnulu adormiti. Precum sementi'a semenata in pamentulu celu móle dupa plói'a manósa mai curendu prinde radecini si aduce fruptele dorite, asiá si o cuventaru funebrele bine nimerita va influentiá fórte multu in inimile ascultatoriloru inmolate de jele si intristare spre a produce in ele de o parte mangaiere si intarire crestinesca, iera de alta parte religiositate si moralitate spre castigarea fericirei eterne, ceea ce este fruptulu celu adeveratu alu cuventulu lui Domnedieu.

Este pré bine cunoscutu, ca preotulu la casuri de inmormentári, pre lângá alte impedimente, i lipsesce adese ori tempulu fisicu, spre a se poté pregati dupa dorinti'a pentru cuventarea funebrele, si ca precum ori cându, asiá cu deosebire in astfelu de casuri urgente i voru fi binevenite cuventári funebrele, care le-aru avea la dispozițiune, spre a le poté folosi celu putienu cá materialu.

Eu m'amu nesuitu a scrie mai multe cuventári funebrele, cari sub numirea de „Anghir'a crestina“ intru unu tomu voru esi de sub tipariu in lun'a lui Fauru a anului venitoriu 1875. Tomulu acest'a va cuprinde 20—30 cuventári funebrele pentru feliurite casuri cu privire la etate, secsu si starea sociale, intocmite in sensulu si pre bas'a religiunei si credintiei nóstre stramosiesci greco-orientale. Pretiulu va fi 1 fl. 50 cr. v. a., care se poté tramite si numai dupa ce va primí prenumerantele acestu opsiu.

Atátu numerulu cuventáriloru preste 20 in susu, câtu si esirea loru de sub tipariu la terminulu indicatu va depinde multu si dela numerulu prenumerantiloru.

P. T. DD. prenumeranti sa binevoiesca a se insinúa celu multu pâna la anulu nou 1875 la subscrisulu, cá sa me potu orientá. La 15 esemplarie odata prenumerate se dá unu esemplariu gratuitu.

Cu deosebire apelediu la bunulu simtiu culturale alu P. O. DD. Protopresviteri cu aceea cuvenita rugare, cá, primindu cólele de prenumeratiune, sa binevoiesca a le recomandá si impartasi Onor. Preotime tractuale spre caldurósa insinuare. De aci va depinde ulteriór'a tiparire si edare si a altoru opsióre, a căroru materialu in parte lu amu dejá pregatitu.

Gherl'a in diu'a Sântului martiru Dimitrie 1874.

Titu Vespasianu Gheaj'a,
preotu gr.-orient la institutulú regescu de corectiune in Gherl'a.

Universitatea natiunei sasesci.

Universitatea sasésca a tienutu luni prim'a siedinti'a. Inainte de deschidere se intrunira deputatii conflucului si alesera la propunerea deputatulu din Sabiiu Kästner o deputatiune care avea sa invite in modulu indatinatu pre presedintele universitatiiei la adunare.

Presedintele, comitele Moritiu

Conrad, insocitu de deputatiunea tramisa, ce constá din domnii: H. Kästner, I. de Roll si H. D. E. Macelariu, se presentá in sala si deschise la 11 óre a. m. confluculu prin o cuventare in care atinge numai cestiunicuratu economic si administrative.

Dupa acésta cuventare primita cu aplausu viu din partea deputatiloru, se alege comisiunea verificatória. La dorinti'a adunárei presidiulu desemnéza de membrii in acésta comisiune pre domnii: Graffius (din Mediasiu), Pomariu (Sighisiór'a) si Dr. Pacurariu (Sebesiu), pre cari presedintele ii invita a se constitui, a esamina credentialele si a presentá raportulu la siedinti'a de Mercuri (18 N. n.).

Afara de acestu raportu presedintele pune la ordinea dílei totu pre siedinti'a de Mercuri propunerea presidiale relativa la alegerea unei comisiuni financiale, unei comisiuni pentru esamenarea compturiloru, unei comisiuni in afacerile scóleloru agronomice, a unei comisiuni urbariale, unei comisiuni pentru regularea archivului si a unei comisiuni de siepte care are sa raporteze asupr'a emisului ministerialu.

La observarea dep. E. Macelariu, ca unu membru din comisiune verificatoria, Dr. Pacurariu, este absentu, presidiulu desemnéza in loculú acestui'a pre deputatulu Cl. Vladu (din Orestia) Cu aceste siedinti'a se include.

Deputatii romani in universitate suntu acesti'a: Tipeiu, Deacu din cetatea si: I. Bolog'a si Pacurariu din scaunulu Sebesiului: Dr. Tincu din cetatea si dep. Orbonasiu si Cl. Vladu din scaunulu Orestiei. D. Han'a si E. Macelariu din scaunulu Mercurei.

Sabiiu 5/17 Novembre 1874.

De Redactoru! La iniativ'a dlui directoru G. Lindner s'a infintiatu pre la inceputulu anului 1872 „Reuniunea pentru ajutorarea juristiloru seraci dela academi'a*)juridica r. u. din Sabiiu,“ alu carei scopu, datu de altmintrenea prin titlulu ei, este: a spriginí cu bani séu cu alte medilóce de cari pôte dispune reuniunea, pre acei ascultatori de drepturi, cari suntu studentii ordinari publici, suntu lipsiti de medilóce materiali si demni de a fi ajutati. Statutele se substernura ministeriului ung. spre aprobare, care si urmá in 31 Ianuariu a acelu'si anu.

De atunci incoce reuniunea nóstra in totu anulu la inceputulu cursulu academicu tienú prim'a adunare generale sub presidiulu dlui directoru, in care se alege in sensulu statutelor comitetulu constatoriu din 12 membri, care este insarcinatu cu agendele reuniunei, respective cu manipularea averei reuniunei.

Prin contribuirile generóse din partea corpulu profesoralu si a membriloru ordinari, din cari fia-care trebuie sa solvésca celu putienu 1 fl. déca vrea sa fia atare membru, prin petrekerile arangiate din partea junimei studióse si prin alte oferte benevole capitalulu reuniunei nóstre se urca astadi la considerabil'a suma de 850 fl. v. a., cu tóte ca dela infintierea ei pâna astadi s'a impartitu in fia care anu câte o suma de 200 fl. intre juristii lipsiti, cu totul preste 500 fl.

Fondulu reuniunei nóstre, u ultimata bravulu initiatoru, care pasi mai intáiu la facultatea de aici cu o idea atátu de salutaria la medilocu, este destinat, a delaturá cu tempulu acelu pauperismu, care impedece partea cea mai considerabile dintre junii studentii intru continuarea studiiloru lor. Fiersece, ca acést'a idea se pôte realisá numai intr'unu viitoriu mai indepar-

*) Academi'a de aici s'a schimbatu in facultate de sciintie juridice si de statu, si cá atare se bucura de tóte prerogativele unei universitati, afara de dreptulu de a dá diplome de baccalaureatu.

tatu, de aceea trebuie inca multe sacrificii si multu tempu pâna ce vom ajunge la acelu stadiu fericitu.

Scopulu reuniunei este curatu umanu, tenerii lipsiti, cari merita ajutoriu, s'au ajutoratu si se ajutara fâra consideratiune câtra natiunalitate si in privint'a acést'a putem dice cu consciintia liniscita, ca diferentie provenitorie din pasiune natiunale nu s'au escatu in senulu comitetului, care conferesce ajutoarele din sum'a preliminarata de câtra adunarea generale la inceputulu fia câru anu scolastecu.

Din sumele câte se votara dela fundarea reuniunei pâna acum ajutoarele s'au conferitu *mai* numai la tenerii romani si acést'a este o dovêda despre simtiulu filantropicu alu membriloru din comitetu. Impregiurarea acést'a pôte fi si o garantia pentru acei domni benevoitori din publiculu nostru românu, cari de aici inainte voru voi sa concurga cu obolulu de binefacere intru spriginirea scopulu maretu celu urmasesce reuniunea nôstra. Pentru asigurarea capitalulu la casu, cându reuniunea nôstra se va disolvá, séu in urm'a conclusulu tuturoru membriloru séu a altoru eventualitati neprevédute s'a trecut in statute dispusetiunea-basata pre principiulu egalitati natiunale — ca acelu capitalu se va impartii in trei parti egali, cari se vor dá: reuniunei juristiloru din Clusiu, universitati sasesci si asociatiunei transilvane. De aci se vede invederatu, ca ofertele de binefacere ce se facu reuniunei nôstre, la totu casulu voru promová si inaintá cultur'a tenerimeii si noi cutezamu a sperá, ca si publiculu nostru va concurge cu ajutoriulu seu si va usiurá resolvarea problemei salutare ce-si-a propusu reuniunea si acést'a cu atátu mai vertosu, cu câtu togm'a tenerimea româna si cu deosebirea cea dela institutele juridice se bucura de unu sprigina relativu mai micu.

Nu potu inse dle redactoru, sa retacu cu asta ocaziune greutátile, intre cari s'au constituitu in anulu acést'a comitetulu reuniunei. Pre câtu ne au inbucuratu virtutea filantropica ce o au probatu toti membri fâra distingere de natiunalitate, la impartirea ajutoarielor, pre atátu ne au intristatu de alta parte particularismulu natiunale ce s'au manifestatu între membrii reuniunei nôstre cu ocaziunea cându amu voitu sa ne constituim pre anulu scolasticu curgatoriu.

Mai susu vedurâmu, ca pre lânga momentulu curatu economicu si filantropicu, nu s'a trecut cu vederea momentulu natiunale, care in véculu nostru se observa cu atát'a strictetia pâna chiaru si in intrupinderi de unu interesu secundariu. Momentulu acést'a natiunale se observá inse la constituirea comitetului cu o patima ce strica multu solidaritatea între tenerii facultati. Este adeca unu paragrafu in statute, care dice ca comitetulu se compune „cu o ecuitabila consideratiune câtra cursurile anuali si natiunalitátile ce suntu reprezentate la institutu”. Interpretarea acéstui paragrafu totu-déun'a a datu ansa la discussiuni mai multu séu mai putienu vehementi, inse diferentiele in privint'a acést'a nu s'au ageritu asiá tare, cum se intemplá la inceputulu anulu scolasticu, in lun'a trecuta, cu ocaziunea adunârei generali, conchiamate pentru alegerea comitetului, din partea directiunei. In cei doi ani trecuti, un'a adunare generale ajungea pentru a scóte din urna unu comitetu stabilu, de asta data sórtea voi, cá cestiunea comitetului sa fia obiectu de discussiune pentru 3 adunâri generali, fâra cá sa venim la unu resultatu corespundetoriu proportiunei natiunalitátiloru reprezentate la facultatea nôstra. In prim'a adunare generale s'au alesu in comitetu 7 români, dintre cari unulu fu alesu de presiedinte,

5 nemti (sasi) si 1 unguru. Sasiu nu putura mistu pre presiedintele românu, majoritatea româna o mai suferiau de-si cam cu greu in comitetu, dara pentru delaturarea presiedintelui se cautá in secretu unu „casus belli”. Ocaziunea li se oferí, câci anulu primu nefiindu reprezentatu in comitetu de locu, facu protestu si in urma alegerea avendu defectu materialu se anulá. A dóu'a adunare generale, in care români toti, afara de unulu, remasera numai pâna la votisare, cându, disgestati de ur'a natiunale, data pre fatia, de câtra fratii sasi, esira din adunare protestandu contr'a legalitati alegeri a dóu'a, care nu s'a tienutu sub presidiulu directorului, inca n'avu resultatu satisfacatoriu.

In acést'a a dóu'a alegere, la care români nu participara, se alesera 3 români, dintre cari demisiunandu doi de buna voia comitetulu nu se putu completá. Acum urmá o confusiune anarchica. Comitetulu dintâiu nu voiá sa transpuna actele la comitetulu alesu a dóu'a óra, pentru ca acela nu recunosea legalitatea acéstui din urma, care nu fu alesu sub presidiulu directorului. Prim intreveniunea conciliatoriá a directiunei se medilocí constituirea definitiva a comitetului reuniunei in a trei'a adunare generale, in care s'a alesu in loculu celor doi români ce s'au multiemitu alti doi si asiá trecurâmu preste tóte siovairile la constituirea definitiva. Români nici acum nu suntu reprezentati in comitetu dupa proportiunea loru numerica, cu tóte acestea ei abdisera de a mai provocá proteste, cari si asiá nu aveau sianse de reusire si se multamira cu acestu resultatu putienu favoritoriu.

Sub asemenea auspicii rele se incepú si constituirea comitetului pentru balu, care se va arangiá in favorulu fondului reuniunei nôstre. Sasiu din rancóre alesera in acestu comitetu *numai unu* românu si densii recunoscara insisi ca au lucratu reu, dara totusi pâna la momentu nu s'au resoltu a repará acést'a gresiéla. Adevératu ca relativu la acestu comitetu nu dispun statutele nimicu, dara ecuitatea si chiaru interesulu fondului cerea, cá români sa fia relativu mai bine reprezentati intrinsulu. Dealtmintrene se pare ca si pre acestu comitetu lu astépta sórtea celui dintâiu, noi amu dorí inse, cá mai bine sa lasámu lucrurile cum suntu si sa nu mai provocámu certe zedarnice. —

Iéta si aice, fresce pre unu terenu mai angustu, semnele tempului, lupt'a natiunalitátiloru, care insufletiesce corpulu statului nostru poliglotu de adi, o lupta, a cârei sfersitu cu greu se pôte prevedé, cându generatiunile tenere arata mai multu zelu intru continuarea luptei de rasa decâtu generatiunile incaruntite pre acestu terenu de bataia continua. S'aru recere, ca celu pucinu intr'unu institutu sa lipsésca atari frecári stricacióse.

Nu voiramu sa intrâmu mai adencu in detaiulu tuturoru faseloru, prin cari avu sa tréca de asta-data comitetulu pâna la definitiv'a sea constituire, pentru ca deoparte amu avé prea multe de disu, de alta parte atari certe nu merita a fi espuse inaintea publicului care si asiá are destula materia in privint'a acést'a — ci ne întórcemu dela aceste lucruri de unu interesu secundariu la scopulu sublimu, ce-lu urmasesce reuniunea nôstra si acést'a este: *crearea unui fondu, din care sa se dee teneriloru seraci, cari studiéza la facultatea de sciintie juridice si de statu de aice, cu succesu bunu, ajutoarie, mai târdiu stipendie sistemisate; fâra consideratiune la natiunalitatea acelor'a.*

Asupr'a acéstui scopu sublimu alu reuniunei juristiloru ne luámu libertatea a atrage atentiunea onoratului publicu, despre care nu ne indoim nici intr'unu momentu, ca va spriginí

dupa putintia acestu scopu, pre care publiculu germânu l'a imbratisiatu de já cu atát'a simpathia si caldura. Asiá sa fia! A.

Varietáti.

* * *Bibliograficu.* Avemu pre mésa mai multe cárti, parte scolastice, cari astepta anunciarea loru publicului. Ne ajungendune tempulu de a vorbi asupr'a fia-cârei câteva cuvinte, ne vedemu siliti a le notificá, lasandu partea recensiva altor'a. In unulu din Nrii viitori vomu incepe si cu implinirea acéstei datoritii diurnalistice.

* * *Drumu de feru.* Din Bucuresci se telegraféza, ca drumulu de feru dela Pitești pâna la Verciorova este aprópe terminatu asia încátu inca in anulu acesta se va puté predá spre comunicatiune.

* * *Câile ferate turcesci.* Ancheta compusa de d-nii Hartvig, Veber, si Roeckel, care erá chiamata spre a cercetá, déca liniile ferate construite de d. Hirs suntu in conformitate cu caetulu de insarcinare, a constatatu ca constructiunea nu lasa nimicu de doritu.

* * *Conferint'a internatiunala a administratiuniloru câiloru ferate.* Guvernulu elvetianu a tramisu o nota identica câtra curtile din Londr'a, Parisu, Rom'a, Vien'a, Petersburg si Berlinu, propuindu-le o conferintia internatiunala a tuturoru administratiuniloru câiloru ferate. Acést'a conferintia va avea de scopu: 1. de a ficsá responsabilitatea acelei câi ferate, care primesce o marfa spre transportare, precum si acelei care a primitu acést'a marfa dela societatea precedentá, spre a o transportá pâna la statia destinatorie. 2. Crearea unui tribunalu competent care va judecá casurile de divergentie ivite între diferite administratiuni. 3. Adoptarea formalitátiloru uniforme la constatarea stricaciuniloru, ce s'a causatu coletorulu. 4. Recunóscerea principiului, ca acea societate, care va predá primitorului marfa transportata, va fi si responsabila pentru acést'a.

* * *Câile ferate române.* In articulu nostru despre starea financiara a societati actionariloru câiloru ferate române, strecurendu-se câte-va erori, ne grabim a le rectificá:

Datori'a ipotecara nu produce 8, ci 6% si nu se amortiséza cu unu adausu de 33¹/₃%; adeca:

6,1% anuitatea pre taleri nom. 20,400,000	
in obligatiuni . . . taleri 1,244,400	
Sum'a nominala a actiuniloru fundamentale de prioritate emise, cu 8% este: 12,879,150 taleri; adausulu amortis. de 33 ¹ / ₃ % este 4,293.050 tal.; pre sum'a intréga 6,1% anuitate „ 1,047,504, 2	
totalu „ 2,291,904, 0	
Sum'a garantiei „ 4,962,600, 2	
Remâne pentru act. „ 2,670,695, 8	
A se adaogá quota de amortisatiune din prisosulu exploitatiunei 1 pro mille din 66,168,000 „ 66,168	
totalu . . . taleri 2,736,863, 8	

Acést'a suma aréta o anuitate de 4,186% pentru actiuni fundamentale de 65,376,000 tal. pre cându la o dividenda de 4% s'aru necesitá o anuitate de 4,181% spre a efectúa amortisatiunea in tempulu de 80 de ani.

Din acést'a aretare vedemu ca obligatiunile ipotecare producu 6% si ca obligatiunile fundamentale de prioritate de já emise de 8%, au dreptu baza o anuitate de 6,1% din sum'a de rambursatu si prin urmare resultatulu este destulu de favorabilu pentru actionari.

* * *Comerciulu in Odes'a.* Stagnatiunea afaceriloru a ajunsu la culme; numerulu falimentelor este multu mai insemnatu de câtu in tómn'a trecuta, si creditulu lipsesce cu deseversire. Esportulu cerealeloru, de

care depinde si cele-lalte afaceri, a incetatu, câci pretiurile in pietele europene suntu mici si nu este nici o cerere. Opiniunea publica crede ca acést'a stare trista a comerciului va durá tóta iérn'a.

* * *Mai multe telegrame din New-York* ne asigura ca rezultatele alegeriloru din urma au produsu o impresiune rea la Washington. Cu tóte acéstea republicanii suntu de opiniune ca nu trebuie sa pérdia curagiulu, de óre-ce credu ca poporulu nu se pôte sa se fi schimbatu in principiurile séle pentru o durata lunga. Diaristic'a americana considera triumfulu democratiloru mai multu cá unu protestu contra o a treia presiedintie a generalului Grantu si contra lipsuriloru in administratiune.

* * *Form'a pamentului.* Unu preotu dela tíera voi sa esplice discipuliloru sei, ce forma are pamentulu nostru. Spre mai buna intielegere le aréta tabacheri'a sea care erá rotunda.

In dilele de serbatóre profesorele se servea cu o tabachiera cadrata.

Intendentulu visitându odata scóla, intrebá pre unu baiatu, ce forma aru fi avendu pamentulu. — Baiatulu respunde imediatu: „In dilele de lucru pamentulu nostru are form'a rotunda, dara in cele de serbatórie o forma cadrata.”

Concursu.

De óre-ce in urm'a publicarei concursulu din „Telegrafulu Romanu” Nr. 64, 65 si 67 nu s'au ivitu nici unu concurentu pentru ocuparea postulu de invetiatoriu secundariu la scóla populara din Codlea amesuratu §-loru din statutulu organicu, — asiá se publica acum concursu din nou pentru ocuparea acelui'a cu care este impreunatu unu salariu de 175 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu trebuie cá sa fia români gr. or. si sa-si produca atestate conformu §-loru statutulu organicu.

Comitetulu parochialu in contielegere cu scaunulu ppescu alu Branului.

1—3 Ioanu C o m s i ' a.

Concursu.

Pentru statiunea de capelanu lânga imbrântulu parochu din parochi'a Erdö-szentgyörgy, scaunulu Muresiului, intru intielesulu milostivei hotariri consistoriale din 3 Octombre anulu curente Nr. 977 se escrie concursu.

Emolumente, impreunate cu acestu cu acestu postu suntu: partea a trei'a din veniturile stolare, purtendu si oficiu de invetiatoriu, pentru care va avea deschilinita plata.

Concurentii voru avea sa asterne concursese sele instruate intru intielesulu dispositioniloru sinodale din anulu 1873, respectivulu domnu protopresbiteru a Muresiu-Osorheiului Parteniu Trombitasiu de Betlenu pâna in 1 Decembre 1874, cându se va face si alegerea Datu in Erdö-Szent-György 1 Novembre 1874.

Comitetulu parochialu in contielegere cu respectivulu domnu protopresbiteriu.

(1—3)

Edictu.

Elen'a nascuta Ioanu Achimu Rujanu din Crisbavu, legiuit'a soci'a lui Ioanu Irimie Catianu din Rothbavu, care cu necredintia a parasitu aprópe de doi ani pre barbatulu ei, fâra a se sci loculu petrecerei ei, se citéza prin acést'a, cá in termini de unu anu si o dí sa se infatisiedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, câci la din contra procesulu divortialu incaminatu de barbatulu ei, se va pertractá si decide si in absentia ei.

Brasiovu in 14 Octobre 1874.

Forulu matrimoniale protopopescu gr. or. II alu Brasiovului

Ioanu Petricu
(1—3) Protopopu.